

Bilaga 1: Hur påverkas Enköpings kommun?

Effekten av förslagen från betänkandet SOU 2024:50 för Enköpings kommun skildras i de två tabellerna nedan. Båda tabellerna baseras på året 2024 som exempel. Den första tabellen avser påverkan det första året för införandet dvs 2026 och den andra tabellen avser det andra året dvs 2027.

Enligt kommitténs förslag minskar den kommunala utjämningen för Enköpings kommun med totalt -19,3 miljoner kronor (-400 kr/invånare) 2026 och med ytterligare -15,3 miljoner kronor till totalt -34,6 miljoner kronor (-716 kr/invånare) 2027. Anledningen till att minskningen är lägre 2026 jämfört med 2027 är att under första året har modellen införandebidrag vilket syftar till att jämna ut större effekter i förhållande till dagens utjämningsystem.

Av -34,6 miljoner kronor härrör -21,3 miljoner kronor (-441 kr/invånare) till LSS-utjämningen. Det beror på att kommittén föreslår att personalkostnadsindex tas bort från modellen med motiveringen att den är påverkbar och att det inte finns något som stöder att skillnader i personalkostnadsindex speglar skillnader i bemanningsbehov. Personalkostnadsindex ersätts av två nya merkostnadskomponenter; en för högt löneläge och en för övergripande administration. Därtill uppdateras prislapparna i modellen.

Förändringen av inkomstutjämningen har en positiv effekt för Enköpings kommun med 589 kr/invånare. Det förklaras av att inkomstutjämningen förändras med en uppdaterad skattesats till 2022 års nivå och en ökad garantinivå från 115 procent till 116 procent.

Förändringen av kostnadsutjämningen har en negativ effekt med -260 kr/invånare. Kostnadsutjämningen är den del av utjämningsystemet som har flest förändringar jämfört med idag. Förutom att antalet delmodeller utökas, enligt tabellen nedan, sker även flera förändringar inom respektive delmodell.

Nuvarande system	Förslag
Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
Förskoleklass och grundskola	Förskoleklass och grundskola
Gymnasieskola	Gymnasieskola
Kommunal vuxenutbildning	Kommunal vuxenutbildning
Individ- och familjeomsorg	Individ- och familjeomsorg
Äldreomsorg	Äldreomsorg
Kollektivtrafik	Kollektivtrafik
Infrastruktur och skydd	Gator och vägar
Verksamhetsövergripande kostnader	Räddningstjänst
	Befolkningsminskning
	Fastighet
	Politisk verksamhet

Komponenten "Ersättning för eftersläpning" avser att kompensera kommuner med en kraftig befolkningsökning. Förändringen av komponenten är positiv för Enköpings kommun med 21 kr/invånare. I dagens utjämningsystem finns två kriterier för att erhålla bidrag. Det första kriteriet är att befolkningstillväxten i genomsnitt ska uppgå till 1,2 procent de senaste fyra åren. Det andra kriteriet är att befolkningstillväxten även ska uppgå till minst 1,2 procent det senaste året. Båda kriterierna sänks i utredningen till 1 procent och en ventil tillkommer för kommuner som ett enskilt år växer 2,5 procent eller mer.

Förändringen av komponenten "Regleringspost" har en negativ effekt på 625 kr/invånare vilket gäller för alla kommuner. Statens allmänna finansiering av kommunsektorn sker via anslag 1:1 "Kommunalekonomisk utjämning i statens budget". Om statens samlade utgifter för inkomstutjämningsbidrag, kostnadsutjämningsbidrag, strukturbidrag och införandebidrag är lägre än statens anslag, fördelas skillnaden till kommuner respektive regioner som ett regleringsbidrag, med ett enhetligt belopp per invånare i landet. Om utgifterna är högre än statens anslag fördelas skillnaden i stället som en regleringsavgift. Detta benämns samlat som en regleringspost.

**TABELL 1: SAMMANSTÄLLNING INKLUSIVE
INFÖRANDEBIDRAG ÅR 1**

Enköping			
Kommunalekonomisk utjämning 2024 kr/invånare	Enköping Nytt förslag	Enköping Befintlig utjämning	Differens
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	11 309	10 720	589
Kostnadsutjämningsbidrag / avgift	475	735	-260
Ersättning för eftersläpning	21	0	21
F.d. Strukturbidraget	0	0	0
därav svagt befolkningsunderlag	0	0	0
därav fasta införandebidrag (del 1 och 2)	0	0	0
Införandebidrag kommunalekonomisk utjämning år 1	621	0	621
Införandebidrag #2 år 1	215	-	215
Regleringspost	1 719	3 055	-1 337
Summa bidrag / avgift	14 359	14 510	-151
Summa bidrag / avgift mnkr	693,1	700,3	-7,3
LSS-utjämning 2024 kr/invånare			
LSS-utjämningsbidrag/avgift	-273	169	-441
LSS-införandebidrag år 1, inkl finansiering	192	0	192
Summa bidrag / avgift	-81	169	-249
Summa bidrag / avgift mnkr	-3,9	8,1	-12,0
Summa bidrag/avgift kr/invånare	14 279	14 679	-400
Summa bidrag/avgift mnkr	689	708	-19,3

Källa: SKR

TABELL 2: SAMMANSTÄLLNING EXKLUSIVE INFÖRANDEBIDRAG, REGLERINGSPOST ENLIGT SOU 2024:50 Bilaga 4 Tabell 1

Enköping			
Kommunalekonomisk utjämning 2024 kr/invånare	Enköping Nytt förslag	Enköping Befintlig utjämning	Differens
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	11 309	10 720	589
Kostnadsutjämningsbidrag / avgift	475	735	-260
Ersättning för eftersläpning	21	0	21
F.d. Strukturbidraget	0	0	0
därav svagt befolkningsunderlag	0	0	0
därav fasta införandebidrag (del 1)	0	0	0
Regleringspost	2 430	3 055	-625
Summa bidrag / avgift	14 235	14 510	-275
Summa bidrag / avgift mnkr	687,1	700,3	-13,3
LSS-utjämning 2024 kr/invånare			
Summa bidrag / avgift	-273	169	-441
Summa bidrag / avgift mnkr	-13,2	8,1	-21,3
Summa bidrag/avgift kr/invånare	13 963	14 679	-716
Summa bidrag/avgift mnkr	674	708	-34,6

Källa: SKR